

RECALL

PASTA ONER

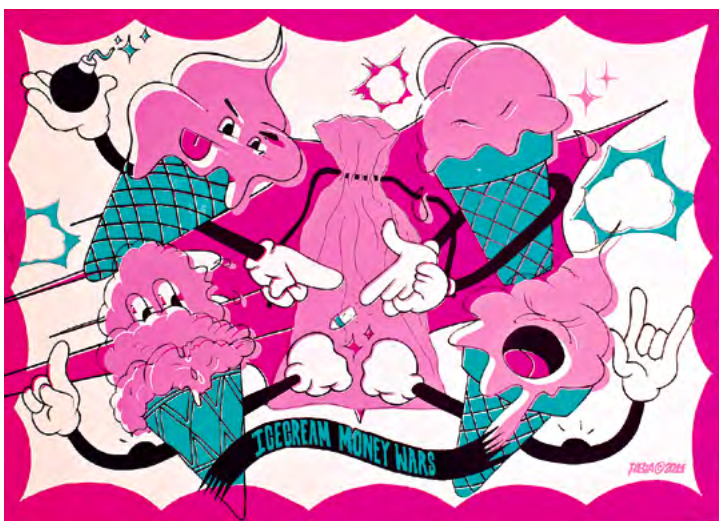
GAVU Cheb, 22. 6.–1. 9. 2013, vernisáž 21. června, 19.00

Bang Bang Bang, 2012, akryl na plátně, 150 × 200 cm

WE SHOULD GET LOST SOMEWHERE (Měli bychom se někam ztratit), tak zní název nového mural artu na další z chebských škol, který v rámci čtvrtého ročníku festivalu Graffiti Boom vytvořil Pasta Oner. Monumentální realizace vznikla jako exteriérový protějšek k výstavě v Malé galerii.

Po předchozích zkušenostech s graffiti se Pasta Oner (vlastním jménem Zdeněk Řanda, nar. 1979) stal na přelomu milénia jedním z průkopníků českého street artu. Graffiti se sice nikdy úplně nevzdal, ovšem nový volnější způsob vyjadřování mu plně vyhovoval. Street art navazuje na odkaz graffiti, nicméně v jedné důležité věci se liší. Graffiti se vždy obracelo především k lidem z vlastní komunity; ti ostatní, včetně poučených lidí z tzv. uměleckého světa, většinou nejsou schopni dekodovat jeho jazyk, ani ho vnímat jako umělecký projev svého druhu. Oproti graffiti znamená street art méně emocí a více racionality, větší srozumitelnost i bezprostřední reakce lidí. Zmizela omezující pravidla, jimiž je graffiti svázáno, naopak se objevily možnosti nových obsahů, v jeho případě související zejména s kritikou reklamy, mohl zde také uplatnit svůj vtip a ironii. Zkusil vše – samolepky, tisky, billboardy, později i 3D objekty, ale nejvíce mu vyhovovaly ruční sítotiskové plakáty z vlastní dílny.

Icecream Money Wars I., 2011, sítotisk na papíře, 70 × 100 cm

Stylizované jméno (pro piecy a tagy užíval PASTA, pro throw-upy ONER) teď nahradil obrazový motiv okřídlené tuby se zubní pastou, a Pasta tak dál šířil své jméno. Už nepotřeboval sprej, ulici dobýval pomocí lepidla a role plakátů. Svě „logo“ umisťoval do nejrůznějších situací urbánního prostoru. Jeho intervence měly do jisté míry znepokojující charakter (PASTA KNOWS YOUR SECRET), který vyplýval už z toho, že se tvářily jako reklamní poutače či nositelé hlubšího poselství, zároveň jim však chyběl jakýkoliv konvenční smysl. Cizí mu nebyly ani formy adbustingu, další subversivní techniky spočívající v kreativní proměně billboardů, na které společně s Ahoyem dolepovali komiksové bubliny. Vznikají i další projekty, např. série Urban Traveller v prostředcích MHD bavící cestující banalitami v podobě otázek s minimální logikou. V projektu Multi Pack se pak zabýval marketingovými strategiemi, jejichž cílem je co nejpřitažlivější obal bez ohledu na obsah. Začal také publikovat a série článků v různých magazínech (Bbarák, Živel, Reflex) odstartovala během několika let nečekaný streetartový boom, který doslova zaplavil ulice. Najednou se každý chtěl vyjádřit. Přival čerstvých „nálepkových umělců“ byl vnímán rozporuplně, napomohl však tomu, že výtvarníci, kteří z tohoto prostředí vzešli, byli pak snáze akceptováni výtvarným provozem.

Mickey In Wonderland, 2013, akryl na dřevě, 30 × 40 cm

Pastova současná tvorba tedy vychází z podnětů graffiti a street artu. Zároveň se vyznačuje precizním projevem a ideálního výsledku dosahuje použitím současných postupů grafického designu, promítací techniky i moderních metod tisku. V širokém záběru reflektuje různá společenská témata, od těch spíše lehčího charakteru až po vážné etické problémy současnosti. Uplatňuje metodu šoku, provokace i parafráze, ale nejde mu o to, za každou cenu něco důležitého sdělit, někdy chce pouze pobavit sebe i ostatní. Identifikačním znakem, který prochází celou jeho tvorbou, je spojení komiksových postav s reáliemi běžného světa, což činí s osobitým nadhledem. Z komiksu přebírá jednoduché tvary a kresbnou obrysost, podstatnou roli hrají plochy jasných barev. Obrazové prvky kombinuje s texty, písmo je však na rozdíl od stylizovaných forem graffiti dobře čitelné. Nedílnou součástí jeho prací se stávají nápisy v dnes univerzální angličtině.

Nelze též opominout zjevnou inspiraci pop artem, která má u něj své opodstatnění. Pop art na začátku šedesátých let reagoval na citově přepjatý a svou podstatou elitářský abstraktní expresionismus. Obrátil pozornost k městské kultuře, která nabídla umělcům nový vyjadřovací jazyk, představoval reflexi současnosti, kterou každý znal a žil, světa reklamy,

Enemies, 2011, akryl na plátně, 150 × 200 cm

Dealers Choice, 2011, kombinovaná technika, 57 × 70 cm

Soldiers I., 2013, akryl a digitální tisk na plátně, 40 × 40 cm

Bad Decisions, Good Memories, 2013, rytina v hliníku, 50 × 50 cm

I'M THE ONLY THING I'M AFRAID OF, 2013, festival Noche en Blanco v Limě (Peru).

Illumination, 2011, kombinovaná technika

Titulní strana: Detail obrazu Chewy Gum I., 2012, akryl na plátně, 90 × 60 cm

konzumu a celebrit. Některé podněty, zejména jistá nekomplikovanost, přímocnost a zaujetí banalitou, jsou inspirativní i dlouho poté, co pop art odezněl. V dnešní situaci, kdy současné umění je mnohdy i pro zasvěceného diváka nesrozumitelné a zároveň jsou vedle mnoha jiných strategií „povoleny“ i návraty nejrůznějšího druhu, retro prvky a remaky, to platí více než kdy jindy. Dokládá to i chebská výstava, představující průřez autorovou dosavadní tvorbou. Pasta maluje obrazy v tradičním smyslu, vedle toho však používá i originální výtvarné postupy. Najdeme tu například plasticky pojeté hliníkové reliéfy, v nichž za pomoci rytecké techniky protlačuje graffiti písmo. Lesklý povrch materiálu a měkké kontury miniaturních pieců evokují chromy, tj. nápisy prováděné stříbrnou barvou. Odráží se v nich Pastova writerská minulost, zároveň tu jde o reflexi reklamy nebo určitých společenských témat (např. všudypřítomné kamery monitorující veřejný prostor). Stejně jako při graffiti je i zde potřeba jistá ruka, materiál a způsob provedení neodpouští chyby. Známé jsou jeho parafráze obrazovek hracích automatů, které ho zaujaly svou výraznou „popartovou“ estetikou; charakteristické obrazce citrónů a jiných ikoněk však nahrazuje symboly sociálně patologických jevů, jako jsou zbraně či injekční stříkačky... Působivou prací je

kříž, poskládaný ze světelných nápisů označujících vozidla taxislužby, doprovázený fotografií autora, nesoucího toto břímě noční Prahou. Důležitou součástí výstavy jsou sítotisky na plátně v barevných variacích, inspirované Andy Warholem, např. s motivem žvýkaček Wrigley's. Podobně jako v případě hracích automatů jde o obecně známý, takřka ikonický design, který je tudíž možno výtvarně interpretovat a významově posouvat. Částečně skrytý nápis SUCCESS IS THE BEST REVENGE má opět charakteristickou Pastovu díky. Tato přesně formulovaná, snadno zapamatovatelná hesla lze do jisté míry považovat za ekvivalent jeho popartové ikonografie – připomínají reklamní slogany, zároveň však postrádají onu konkrétní, jednoduše rozluštitelnou pointu, která se za každou reklamou skrývá, a právě to jim dodává onen ambivalentní, lehce znepokojující náboj. Opomenout nelze ani velkoformátové malby na fasádách domů. Z poslední doby to jsou – vedle té chebské - např. CHOOSE TO BE HAPPY v Praze - Dejvicích inspirovaná Michelangelovou freskou Stvoření Adama na stropě Sixtinské kapele, jež vznikla v rámci mezinárodní výstavy street artu a graffiti Městem posedlí v GHMP, nebo I'M THE ONLY THING I'M AFRAID OF u příležitosti nedávného mezinárodního streetartového festivalu Noche en Blanco (Bílá noc) v Limě.

Pastův výtvarný projev má počátky mimo oficiální výstavní prostory v prostředí ulice, jeho výtvarná dráha jej však přirozeným způsobem přivedla i na půdu galerií. Uvědomuje si rizika spojená s institucionalizovaným výstavním provozem, současně však vnímá nutnost jít dál. Svému nicku zůstává věrný i v prostředí galerií, nemá důvod se ho vzdát. Dnešní svět je o značkách a dobrá značka má svou cenu. I Pasta by nepochybně mohl vystavovat pod svým občanským jménem a svou výtvarnou kariéru odříznout od pouliční minulosti. Nebyl by výjimkou, někteří writeri už své graffiti jméno odhodili nebo k němu připojili to civilní. A jiní svou minulost dokonce tají. Pro Pastu je jméno devízou. Zároveň však platí, že podstatné není jméno nýbrž tvorba, která se mění a vyvíjí jako autor sám. A Pasta jednou možná ulice definitivně opustí, aby se znovu objevil někde úplně jinde.

Jiří Gordon

PASTA ONER, RECALL

Malá galerie, 22. 6.–1. 9. 2013

Kurátor: Jiří Gordon

Vernisáž: pátek 21. června, 19.00

Otevírací doba: út–ne, 10.00–12.00, 12.30–17.00

Výstava je součástí festivalu Graffiti Boom 04

GRAFFITI BOOM 04

Od 17. června: Pasta Oner, realizace muralu WE SHOULD GET LOST SOMEWHERE, 3. ZŠ na Zlatém vrchu

Pátek 21. června 19.00: vernisáž výstavy PASTA ONER / RECALL, Malá galerie

Sobota 22 června: Graffiti Jam # day1, podélná zeď v Dragounské ul., vnitřní prostory spodního parkoviště OC DRAGON. Účastníci: Zloter (Cheb), Phoe, R2D2, Kobe, Baes (Praha), Saon (Liberec), Keim (Znojmo), Smek (Ostrava), Bosh3, Grint, Neznámý (Slovensko).

Večer: Afterparty s writery, Hnízdo bar, Židovská 4

Neděle 23. června: Graffiti Jam # day 2

U příležitosti 4. ročníku festivalu byly spuštěny webové stránky graffitiboom.triodon.com.

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V CHEBU

příspěvková organizace Karlovarského kraje

náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb

T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163

info@gavu.cz, www.gavu.cz

GAVUCHEB

V roce 2013 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Jiří Gordon, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s.r.o., náklad 600 ks.